P.

PAASONEN, Heikki, soome-ugri keeleteadlane, sünd. Soomes Mikkelis 2. I 1865 ukj., Helsingi ülikooli lõpetanud a. 1888, *dr. phil.* astme omandanud 1893, nimetati soome-ugri keeleteaduse dotsendiks 1893 ja professoriks 1904; surn. 24. VIII 1919 Helsingis. Uurimisreisidel viibinud mordvalaste (1889—90, 1898), čeremisside, ostjakite j. t. keelealadel ning Ungaris (1893, 1911) ja Saksas. On ilmutanud hulga uurimusi peamiselt kaugemate sugukeelte (eriliselt mordva) kohta, milledel kaudne ja osalt otsenegi tähtsus on eesti keele tundmiseks. Sellest seisukohast on täheldada: »Kielellisiä lisiä suomalaisten sivistyshistoriaan« (Helsingi, 1896), »Die finnisch-ugrischen s-laute« (Hels., 1918), »Die finn. pronominalstämme jo- und e-« (FUF VI, 1906), »Über d. ursprüngl. anlaut d finn. demonstr.-pron. se« (*ibid.*), »Zur frage v. d. urverwandschaft d. finn.-ugr. u. indoeurop. sprachen« (FUF VII, 1907), »Mikä on jumala-sanan alkumerkitys ja alkuperä?« (Aika I, 1907), »Über ein altes arisches lehnwort« (FUF IX, 1909), »Beiträge zur finn.-ugr.-samojed-lautgesch. I—VII« (1912), »Sur quelques mots relatifs à l'agriculture empruntés par les langues finno-ougr. au proto-aryen . . .« (JSFOu. XXXIV[3], 1917), »Eräs liettualaisperäinen sana länsisuomalaisissa kielissä« (Virittäjä XXI, 1917), »Alkuper. str- ja štr-yhtymän edustus länsisuomalaisissa kielissä« (*ibid.*), »Beiträge zur aufhellung d. frage nach d. urheimat d. finn.-ugr. völker« (*Annales Univ. Fenn. Aboensis* B I, 5, 1923). Peale nende on P.-el ka tähtsaid kirjutisi rahvaluule ja mütoloogia alalt, näit: »Itäsuomalaisten kansain runoudesta« (Valvoja XVII, 1897), »Suomensukuisten kansain alkuperäinen käsitys sielusta« (Aika II, 1908), »Über d. ursprünglichen seelenvorstellungen bei d. finn. ugr. völkern u. die benennungen d. seele in ihren sprachen.« (JSFOu. XXVI[4], 1909).

Helsingin Yliopisto II (1925); Tietosanakirja VII (1915); Virittäjä XXIII (1919), lk. 81—84. *A. S-te.*

PABST, Christian Eduard, ajaloolane, sünd. 10. X 1815 ukj. Breemenis, õppis aa. 1834—36 Jeena ja 1836—37 Göttingeni ülikoolis usu- ja keeleteadust, teotses 1837—42 Tallinna toomkooli inspektorina ja a.-st 1842 sama kooli õpetajana, loobus a. 1865 pensioneerituna pedagoogilisest tegevusest ja oli hiljemini ametis Eestimaa rüütelkonna arhiivis ning Eestimaa Kirjanduse Seltsi raamatukogus; suri 12. I 1882 Tallinnas. — Oma tegevuselt kuulub P. antikvaarajaloolaste hulka: tema kirjutised (mida Winkelmann'i *Bibliotheca Livoniae historica*[II] loendab ca 125 nr.) ulatuvad pea kõigile ajalooteaduse aladele, käsitelles ajalugu, lokaalajalugu, mütoloogiat, etnograafiat, keele- ja allikate-uurimist j. m. P.-i populaarsemad tööd — Balth. Russow'i »Livländische Chronik« (Tallinna, 1845) ja Läti Henriku *Chronicon Lyvoniae* (Tall., 1867) saksakeelsed tõlked — on meie ajani oma suure väärtuse säilitanud, kuigi mõnevõrra vananenud. Väärtuslikum nüüdisaja seisukohalt oli ta kaastöö »Ehst- u. Livländ. Brieflade« väljaandmisel, mille II osa (Tall., 1861) ta on redigeerinud. Samuti väärivad tähelepanu tema arvukad artiklid Bunge »Archiv'is« (I—V), »Inland'is«, väljaandes »Beiträge zur Kunde Est-, Liv- u. Kurlands« (alates a. 1868) ja osalt ka Tallinna saksa ajalehis. Neid loendada pole siinkohal võimalik nende rohkuse tõttu; olgu ainult mainitud m. s. ta töö »Der Maigraf u. seine Feste« (Tall., 1864). P.-i kirjanduslik pärandus sai vastava kokkuleppe põhjal Eestimaa rüütelkonna omanduseks; osa sellest leidub praegu Tartu keskarhiivis.

B. Haller, Album d. estländ. Ritter- u. Domschule zu Reval 1859—92 (1893); Winkelmann[II]. *O. G.*

PALDROCK, Aleksander, arstiteadlane, sünd. 4. V 1871 Tartus kaupmehe pojana, õppis aa. 1890—95 Tartu ülikoolis arstiteadust, omandas üliõpilasena a. 1892 kuldauraha auhinnatöö eest ja oli aa. 1892—93 farmakoloogia-instituudi assistendi k. t.; töötas subassistendina, siis assistendina aa. 1894—96 ülikooli naistekliinikus ja 1896—98 haavakliinikus, olles vaheajal, a. 1897, komandeeritud võitlema katku vastu Vene-Pärsia piirile. Omandanud dets. 1898 *dr. med.* astme väitekirjaga »Zur Entwickelung der Dickdarmbrüche«, algas P. oma tegevust Tartus naha- ja suguhaiguste arstina. Suvel 1899 töötas P. Berliinis, hiljemini Viinis, a. 1903 Breslaus ja Berliinis (bakterioloogia alal) tuntud arstiteadlaste juures ja valiti a. 1904 Tartu ülikooli arstiteaduskonna poolt eradotsendiks, kelleks ülikooli nõukogu teda aga politilistel põhjustel ei kinnitanud. Aa. 1904—05 võttis P. osa Vene-Jaapani sõjast Vene III armee staabi ülemarsti k. t.-na. Alates a. 1908 pidas P. Tartu ülikoolis teaduskonna ülesandel loenguid naha- ja suguhaiguste üle ja määrati a. 1911 ülikooli naha- ja suguhaiguste polikliiniku direktoriks. A. 1911 viibis ta teaduslikul otstarbel Saksamaal, a. 1912 Rootsis ja Norras. A.-st 1913 oli ta tegev ka Tartu eraülikoolis, hiljemini selle direktori abina ja sügisest 1917 direktorina; aa. 1915—17 toimis ta Tartus asuvate Punase Risti hospidalite